

2015-07-31

Kulturdepartementet

Remiss

Framtidens filmpolitik Ds 2015:31

Film i Skåne har sedan länge förordat en statlig filmpolitik framför det filmavtal som reglerat stödet till filmproduktion sedan 1963 och ställer sig positiv till att staten lämnar den modellen. I en tid då film- och rörlig bildberättandet inte längre enbart finns på biograf och TV utan också i en mängd olika digitala kanaler och plattformar, har filmavtalskonstruktionen kommit att konservera branschintressen, stelnat och blivit ett dåligt verktyg för en modern konst- och kulturpolitik på filmens område.

Genom filmavtalet har filmfrågan lämnats till avtalets parter att förhandla om, vilket gradvis skapat ett demokratiskt underskott och fört filmen in i en kulturpolitisk karantän och därigenom också till att det politiska engagemanget och intresset för filmen varit ganska ljumt. Samtidigt har filmberättandet i sina olika former en allt större och växande betydelse för medborgaren.

Film, när ut till de allra flesta oavsett ålder och bakgrund, beskriver vår samtid, speglar oss och är en viktig del av det offentliga samtalet.

Det är därför glädjande att *Framtidens filmpolitik* håller fram filmen som en av de viktigaste uttrycksformerna i vår tid och i beskrivningen av dess betydelse utgår såväl ifrån ett medborgar-/användarperspektiv som ett konstperspektiv; det vill säga att man inte enbart ser staten som en facilitator för att skruva ihop en finansieringsmodell.

Det blir därför motsägelsefullt att *Framtidens filmpolitik* som i många stycken beskriver filmens betydelse och roll ur ett brett perspektiv, istället för att konkretisera mål och ambitioner, ger en provkarta på detaljer kring hur och vilka format som ska stödjas. Genom sin detaljriktighet kommer departements-skrivelsen i viss mån att reproducera det filmavtal man nu avslutar i stället för att låta de som är satta att utföra filmpolitiken utforma de verktyg som krävs för att uppnå målen. Diskrepansen mellan å ena sidan vida formuleringar och de många detaljerna kring stödets utformning, blir svår att förstå på annat sätt än att texterna i hög grad speglar olika intressenters inspel under de branschsamtal som

beskrivs i kapitel 8, Samtal med branschen. Endast genom att ange vad filmpolitiken ska uppnå och åstadkomma kan man avgöra storlek på finansiering och göra de prioriteringar och eventuella organisatoriska förändringar som krävs.

Då möjligheterna till avkastning från exploateringen av filmerna är liten och minskande betyder det att produktionen av svensk film är helt beroende av att kunna finansiera kostnaderna i förväg. I jakten på tillräcklig finansiering har flera filmprojekt flyttat delar av inspelningarna utomlands för att dra nytta av de produktionsrabatter man kan få i stora delar av Europa och som innebär att man automatiskt kan få tillbaks 20-30% av spenderade kostnader i det land man spelar in. Detta hämmar kompetensutvecklingen i Sverige för såväl filmarbetare som tjänsteleverantörer och innebär sämre kontinuitet för teknikleverantörer med flera. Det är enbart de regionala filmproduktionscenterna som genom sina krav på spending i respektive region säkrar att hela eller delar av filmprojekten genomförs i Sverige.

De rapporter som tagits fram i Europa av Audiovisual Observatory och i Sverige av Film Väst, Filmpool Nord och Film i Skåne tillsammans med Film-och TV-producenterna, visar att den typen av produktionsrabatter är självfinansierande och inte behöver belasta kulturbudgeten. Film i Skåne föreslår därför att initiativ tas till att utreda möjligheten att införa produktionsrabatter i Sverige, i likhet med vad som gjorts på många håll i övriga Europa.

Varje år lägger de regionala resurs-och produktionscenterna 130 -150 milj kr i insatser till filmproduktion. I nästan samtliga svenska långfilmer är någon av regionerna inblandade. Vi är många olika offentliga aktörer som på olika sätt bidrar och i praktiken är med och utformar den svenska filmpolitiken.

Framtidens filmpolitik beskriver en statlig stödordning snarare än en sammanhållen filmpolitik för hela Sverige. Perspektivet är uppifrån och ner och förhållandet till regionerna och kommunerna inskränker sig i skrivningen till att handla om att det är bra att det ute i landet bedrivs talangutveckling och filmkommissionsverksamhet. Synsättet kommer också till uttryck i kapitel 3.4 Regional och kommunal filmpolitik, s 25ff, där kommunernas engagemang i filmen beskrivs som svagt och minskande.

Film i Skåne samverkar med många skånska kommuner som gör stora satsningar på film. I Ystad är man sedan många år med och finansierar filmproduktion genom Ystad-Österlen filmfond och använder filmen i utvecklingen av besöksnäringen.

I Helsingborg stödjer man talangutveckling inom film och transmedia genom Boost Hbg. I Lund /Malmö finns fem internationella filmfestivaler där Malmö

Arab Film Festival är Europas största arabiska filmfestival. Nordisk Panorama är den skandinaviska mötesplatsen för dokumentärfilmsbranschen med såväl internationellt finansieringsforum som marknad för de filmer som är på väg att färdigställas. BUFF är Sveriges ledande barn-och ungdomsfilmfestival. Och samtidigt med BUFF arrangerar Film i Skåne sedan några år tillbaks ”The Financing Forum for Kids Content” som är ett internationellt finansieringsforum för barnfilm och som genomförs med stöd av Malmö stad. I såväl Norrbotten som Västra Götaland görs också betydande insatser av kommuner så departementsskrivelsen kan inte sägas ge en korrekt bild av kommunernas engagemang i film. Tvärtom har vi uppfattningen att det generellt har ökat, inte minst i samband med digitaliseringen av biograferna och medlen till Skapande skola.

Som beskrivits ovan menar Film i Skåne att detaljrikedomen i de stöd som föreslås inte tjänar det övergripande syftet att formulera en filmpolitik för framtiden, att dialogen och samverkan kring att genomföra en filmpolitik för hela Sverige måste involvera regionerna genom samverkansmodellen, att Svenska Filminstitutet, utifrån de mål och ramar som filmpolitiken sätter upp, ges frihet att forma de verktyg som krävs för att uppnå målen.

Bland de många förslagen på vilka format och på vilka sätt filmstöden ska utformas finns det dock en viktig principiell fråga om statsstöd och vad stödet får användas till.

Genom EUs *Communication from the Commission on State aid for films and other audiovisual works*” är film undantagen från förbudet mot statsstöd på grund av att den räknas som en kulturprodukt. Så hanteras också filmstödet i resten av Europa. Det är filmen som erhåller stödet, inte någon särskild part av de som gör filmen. Stödet ska vara neutralt och får inte snedvrیدا konkurrensen eller hindra den fria rörligheten av kapital eller tjänster.

För att statsstödet ska vara tillåtet krävs att man följer EUs generella regelverk angående förbud mot att snedvrیدا konkurrens.

Ur *Communication from the Commission on State aid for films and other audiovisual works*, 5.1. General legality :

”...This includes ensuring that the TFEU principles prohibiting discrimination on the grounds of nationality, free movement of goods, free movement of workers, freedom of establishment, freedom to provide services and freedom of movement of capital have been respected (Articles 18, 34, 36, 45, 49, 54, 56 and 63 TFEU). The Commission enforces these principles in conjunction with the application of competition rules when the provisions in breach of these principles are inseparable from the operation of the scheme.”

På sid 96 i *Framtidens filmpolitik* står: ”Det är angeläget att utformningen av framtidens filmstöd motverkar dessa tendenser och att det offentliga filmstödet till produktionsbolagen ska tillgodoräknas produktionsbolaget som egen och intäktsgrundande andel vid fördelning av framtida intäkter. Filminstitutet bör följa hur offentligt finansierade finansiärer som public service och regionala filmfonder agerar i fråga om intäktsandelar i filmer som erhåller statligt stöd.”

Det är inte förenligt med EU-rätten att med statsstöd villkora eller påverka hur privaträttsliga överenskommelser sker mellan olika juridiska personer. Många svenska filmer är samproducerade och möjliggörs av internationell finansiering från både privata och offentliga aktörer, och att inte rikta det svenska filmstödet - oberoende av om det är ett förhands- eller efterhandsstöd - till hela projektet, och därmed till alla som är med och möjliggör filmen, utan bara till en av de svenska parterna betyder per definition att stödet är diskriminerande mot såväl nationalitet som mot den fria rörligheten av kapital.

I mars 2015 antog Region Skånes Kulturnämnd och Regionala utvecklingsnämnd en gemensam regional strategi för film och rörlig bild. En strategi där såväl konst, kultur som näringslivsperspektiv samsas. På olika sätt och från många olika perspektiv mobiliserar Skåne just nu för att vara med och utveckla filmen, och Film i Skåne ser självklart fram emot en utvecklad dialog kring hur vi i regionerna kan vara med och bidra till, utveckla men också påverka, den gemensamma svenska filmpolitiken på lokal, regional och nationell nivå.

Ralf Ivarsson
VD Film i Skåne AB

Anna Nordström Carlsson
Styrelseordförande Film i Skåne AB